

Γιάννης Ξούριος

yxourias@phil.uoa.gr

τηλ.: +30 210 727 7718 / κυψέλη 605

Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, 157 72, Αθήνα

<https://en-uoa-gr.academia.edu/YannisXourias>

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Νεοελληνική Λογοτεχνία 18ου-20ού αιώνα, βιβλιογραφία, εκδοτική, συγκριτική φιλολογία, σχέση ιδεολογίας και λογοτεχνίας.

ΣΠΟΥΔΕΣ

Πτυχίο Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ, ειδίκευση: Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία (1993).

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ (2000).

Διδακτορικό δίπλωμα στη Νεοελληνική Φιλολογία, Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ. Θέμα διδακτορικής διατριβής: «Κωνσταντίνος Οικονόμος ο εξ Οικονόμων: Το φιλολογικό του έργο» (2004).

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

2002-2006: Διδάσκων στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών στο πλαίσιο του Π.Δ. 407/80.

2011-2014: Λέκτορας, Τομέας Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

2014-2022: Επίκουρος καθηγητής στον Τομέα Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ. (Μονιμοποίηση στη βαθμίδα του Επίκουρου καθηγητή, ΦΕΚ αρ. 1257/26.10.2018, Τεύχος Γ').

2022-2025 : Αναπληρωτής καθηγητής στον Τομέα Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ. (ΦΕΚ αρ. 567/14.03.2022, Τεύχος Γ').

2025- : Καθηγητής στον Τομέα Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ. (ΦΕΚ αρ. 4836/15.12.2025, Τεύχος Γ').

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Α. ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ (Βιβλία, εκδόσεις κειμένων, λοιπές αυτοτελείς εκδόσεις)

1. *Βιβλιογραφία (1940-2004) Γιώργη Παυλόπουλου*, Μικροφιλολογικά Τετράδια, αρ. 5 [Παράρτημα του περ. *Μικροφιλολογικά*], Λευκωσία 2005, 36 σελ.

2. Κωνσταντίνος Οικονόμος ο εξ Οικονόμων: Το φιλολογικό του έργο (Η θεωρία των «γραμματικών τεχνών»), Ίδρυμα Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής, Αθήνα 2007, 504 σελ.
3. Κατάλογος της Βιβλιοθήκης Κωστή Παλαμά, Σύνταξη: Γιάννης Ξούριας - Λίλα Θεοδόση - Σοφία Μούστου, Φιλολογική επιμέλεια: Γιάννης Ξούριας, Ίδρυμα Κωστή Παλαμά, Αθήνα 2010.
4. Ελληνική Βιβλιοθήκη. Η Συλλογή Βιβλίων του Κωνσταντίνου Σπ. Στάϊκου εφεξής Η Βιβλιοθήκη του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, [επιμέλεια Κ. Σπ. Στάϊκος], Αθήνα 2010.
5. [σε συνεργασία με τη Στέση Αθήνη] Νεοελληνική Γραμματεία 1670-1830, Σύνοδος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 2015, 369 σελ. [Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/3325>]
6. Ανεβαίνοντας τον Ελικώνα. Για την ποίηση του γένους την εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού, Gutenberg, Αθήνα 2018.
7. Ανδρέας Κάλβος, Έργα, τ. Γ': Ποικίλα. Ανθολογίες-γραμματικές-μεταφράσεις, επιστημονική επιμέλεια Δημήτρης Δ. Αρβανιτάκης, εισαγωγικές μελέτες Δημ. Δ. Αρβανιτάκης, Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου, Νίκος Κ. Κουρκουμέλης, Γιάννης Ξούριας, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2020 (Εισαγωγικές μελέτες: «Η μετάφραση του Βιβλίου των δημοσίων προσευχών [του Samuel Bagster]», σ. 67-147· «Η μετάφραση του Περί δογμάτων, διοικήσεως και ιερουργιών της Αγγλικής εκκλησίας του John Cosin», σ. 163-172· «Η μετάφραση του Ποία κατά τους αρχαίους η κυριαρχία του Πάπα του James Meyrick», σ. 173-176. Εκδοτική επιμέλεια: [Samuel Bagster], Βιβλίων των δημοσίων προσευχών (1820), σ. 278-633· John Cosin, Περί δογμάτων, διοικήσεως και ιερουργιών της Αγγλικής εκκλησίας (1856), σ. 646-721· James Meyrick, Ποία κατά τους αρχαίους η κυριαρχία του Πάπα (1861), σ. 722-773).
8. Κωστής Παλαμάς, Άπαντα, τόμος 17: Γράμματα Α' - Γράμματα Β' - Τα Πρώτα Κριτικά, επιμέλεια Γιάννης Ξούριας, Αθήνα, Ίδρυμα Κωστή Παλαμά, 2022.

B. ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΡΘΡΑ

1. «Το ιδανικό και το πραγματικό. Οι πόθοι μιας εποχής στην Εκάτη του Κοσμά Πολίτη», Διαβάζω, τχ. 279 (22.1.1992), σ. 56-59 (αφιέρωμα «Μεσοπόλεμος και Πεζογραφία»).
2. «Γιώργης Παυλόπουλος, Λίγος Άμμος: Τα όρια της ποιητικής έκφρασης», Θέματα Λογοτεχνίας, τχ. 12 (Ιούλιος-Οκτώβριος '99), σ. 197-201 (βιβλιοκρισία).
3. «Νεοελληνική επιστολογραφία. Πρώτη καταγραφή», Τετράδια Νεοελληνικής Φιλολογίας, τχ. 2-3 (Σεπτέμβριος 2000), σ. 7-40.
4. «Στοιχεία ρητορικής στο ποίημα του Καβάφη "Εν τη πόλει της Οσροηνής"», Θέματα Λογοτεχνίας, τχ. 18-21 (Ιούλιος 2001-Δεκέμβριος 2002), σ. 133-150.
5. «Οδηγίες συγγραφικής τέχνης (από τον Κοϊντιλιανό στον Νεοελληνικό Διαφωτισμό και τον Καβάφη)», στο Πρακτικά της 2^{ης} Συνάντησης Εργασίας Μεταπτυχιακών Φοιτητών, Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστήμιο Αθηνών, 14-16

Μαρτίου 2003 / Proceedings of the 2nd Postgraduate Conference, Department of Philology University of Athens, 14-16 March 2003, Αθήνα 2005, σ. 297-304.

6. «Η Βιβλιοθήκη του Κωστή Παλαμά», στο *Κωστής Παλαμάς. Εξήντα χρόνια από τον θάνατό του (1943-2003), Β' Διεθνές Συνέδριο. Γραμματολογικά - Εκδοτικά - Κριτικά - Ερμηνευτικά ζητήματα, Πρακτικά*, τ. Α', Ίδρυμα Κωστή Παλαμά, Αθήνα 2005, σ. 247-253.
7. «Η ποιητική θεωρία στην *Εγκυκλοπαιδεία Ελληνικών Μαθημάτων* του Στέφανου Κομμητά», *Η Μελέτη*, τ. 3 (2006), σ. 251-280.
8. «Το "Θαλερό" του Σικελιανού και ο Ρεμπώ», *Μικροφιλολογικά*, τχ. 19 (Άνοιξη 2006), σ. 15-17.
9. «Νεοελληνική Ρητορική» στο *Λεξικό νεοελληνικής λογοτεχνίας. Πρόσωπα-έργα-ρεύματα-όροι*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2007, σ. 1558-1560.
10. «Τα δικαιώματα του πάθους. Τα "έρωτος αποτελέσματα" στο φαναριώτικο τραγούδι», *Σύναψις*, Επιθεώρηση Ψυχιατρικής, Νευροεπιστημών και Επιστημών του Ανθρώπου, τχ. 6 (Μάιος-Ιούνιος-Ιούλιος-Αύγουστος 2007), σ. 70-83.
11. «Ο ενθουσιασμένος ποιητής στη Φύση: Παρατηρήσεις σε ένα ποίημα του Βηλαρά», στο Γιώργος Ανδρειωμένος (επιμ.), *Ευκαρπίας έπαινος. Αφιέρωμα στον καθηγητή Παναγιώτη Δ. Μαστροδημήτρη*, Πορεία, Αθήνα 2007, σ. 655-671.
12. «Βιβλιογραφικό Συμπλήρωμα», στο Λίνος Πολίτης, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, 22η ανατύπωση με Βιβλιογραφικό Συμπλήρωμα, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2009, σ. 447-478.
13. «"... ασελγή και άσεμνα πράγματα, ως ο λεγόμενος Καραγκιόζης...". Πρώτες μαρτυρίες θεάτρου σκιών στον ελληνικό χώρο», *Φαρφουλάς*, τχ. 11 (Σεπτέμβριος 2009), σ. 8-9.
14. «Δύο αθησαύριστες εκδόσεις του 19ου αι. στη Βιβλιοθήκη Κωστή Παλαμά», *Μικροφιλολογικά*, τχ. 28 (Φθινόπωρο 2010), σ. 36-38.
15. «Πυροτεχνήματα, μουσικές: ευδαίμονες νύχτες στη *Βοσπορομαχία* (1752)», *Τα Ιστορικά*, τχ. 53 (Δεκέμβριος 2010), σ. 365-378.
16. «Η προσωδιακή αναγέννηση του έθνους: η πρόταση του Πλάτωνα Πετρίδη (1817) για μια νέα ποιητική ταυτότητα», στο Κωνσταντίνος Α. Δημάδης (επιμ.), *Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα), Δ' Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών (Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010). Πρακτικά*, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα 2011, τ. Β', σ. 407-424.
17. «Η *Στοιχειομαχία* του Ιωάννη Ρίζου Μανέ ως αλχημική αλληγορία», στο Ζ. Ι. Σιαφλέκης, Ερασμία-Λουίζα Σταυροπούλου (επιμ.), *Τριαντάφυλλα και γιασεμιά, Τιμητικός τόμος για την Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού*, Gutenberg, Αθήνα 2012, σ. 68-86.
18. «Η *Ιλιάδα* του Γεώργιου Ρουσιάδη και η διαμάχη για την ποιητική έκφραση (1816-1819)», *Κονδυλοφόρος*, τ. 11 (2012), σ. 23-49.
19. «Ο λαϊκός πολιτισμός στο ποιμενικό ποίημα *Τα κατά Κλεάνθη και Αβροκόμην* (1801) του Κωνσταντίνου Μάνου», στο Γιώργος Βοζίκας (επιμ.), *Λαϊκός πολιτισμός και έντεχνος λόγος (ποίηση-πεζογραφία-θέατρο). Πρακτικά Διεθνούς*

Επιστημονικού Συνεδρίου (Αθήνα, 8-12 Δεκεμβρίου 2010), Ακαδημία Αθηνών-ΚΕΕΛ, Αθήνα 2013, τ. Β', σ. 219-232.

20. ««Μόνε κάτι κονζάκια» ή «ένα πλήθος σκωριασμένων λέξεων»; Λόγος και αντίλογος για τα φαναριώτικα στιχουργήματα στο τέλος του 18ου αι.», στο Έλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister, Χαρίτων Καρανάσιος, Mathias Kappler, Χαράλαμπος Χοτζάκογλου (επιμ.), *Φαναριώτικα και αστικά στιχουργήματα την εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού*, Πανεπιστήμιο Κύπρου-Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, Ακαδημία Αθηνών (ΚΕΜΝΕ), Αθήνα 2013, σ. 306-324.
21. «Memnon in Constantinople: Translation Transformations of Voltaire's *Memnon ou la sagesse humaine*», *Σύγκριση / Comparaison*, τχ. 24 (2013), σ. 5-14.
22. «Στιχουργήματα και τραγούδια "του σοφολογιωτάτου πρωτοψάλτου κυρ Ιακώβου". Το χφ αρ. 27 της Βιβλιοθήκης της Βουλής», στο *Νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα. Πρακτικά ΙΓ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης, 3-6 Νοεμβρίου 2011. Μνήμη Παν. Μουλλά, ΑΠΘ, Τμήμα Φιλολογίας-Τομέας ΜΝΕΣ, Εκδόσεις Σοκόλη-Κουλεδάκη, Αθήνα 2014, σ. 95-107.*
23. «L'eupéanisation fictive des Phanariotes», *Cahiers Balkaniques*, numéro hors-série: *Les élites grecques modernes, XVIIIe-XXe siècles: Identités, modes d'action, représentations* [XXXIIIe Congrès des néo-hellénistes des universités francophones, 27-29 juin 2013, INALCO], Publications Langues O', Paris 2015, σ. 119-128.
24. «Εκθρονίζοντας τον "Νέον Ανακρέοντα"», στο Κωνσταντίνος Α. Δημάδης (επιμ.), *Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014): οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία, Πρακτικά, Ε' Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη, 2-5 Οκτωβρίου 2014, τ. Β', Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα 2015, σ. 229-244.*
25. «Le rejet des Lumières françaises. *Hermilos ou Démocrite-Héraclite* (1817) de Michel Perdikaris», στο *Διαμεσολάβηση και πρόσληψη στον ελληνογαλλικό πολιτισμικό χώρο. Médiation et réception dans l'espace culturel franco-hellénique. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου. Actes du Colloque International. 13-15 Δεκεμβρίου - organisé les 13, 14 et 15 décembre 2013*, ΕΚΠΑ-Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Αιγόκερως, Αθήνα 2015, σ. 64-74.
26. «Σύνθεση και δομή του Έρωτος αποτελέσματα», στο Θανάσης Αγάθος, Χρίστina Ντουνιά, Άννα Τζούμα (επιμ.), *Λογοτεχνικές διαδρομές. Ιστορία - θεωρία - Κριτική. Μνήμη Βαγγέλη Αθανασόπουλου*, ΕΚΠΑ-Τμήμα Φιλολογίας-Τομέας Νεοελληνικής Φιλολογίας, Καστανιώτης, Αθήνα 2016, σ. 381-392.
27. «"Ο τάφος του Ομήρου" (1818). Οι μετρικολογικές, ποιητολογικές και ιδεολογικές παράμετροι μιας μετάφρασης του Κωνσταντίνου Κοκκινάκη», στο *Ζητήματα Νεοελληνικής Φιλολογίας. Μετρικά, υφολογικά, κριτικά, μεταφραστικά. Πρακτικά ΙΔ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης 27-30 Μαρτίου 2014. Μνήμη Ε. Α. Κοκόλη*, ΑΠΘ-Τμήμα Φιλολογίας-Τομέας ΜΝΕΣ, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 147-160.

28. «Το ευρωπαϊκό παράδειγμα στην αναζήτηση της υψηλής ποίησης την περίοδο του ώριμου νεοελληνικού Διαφωτισμού», στο Άννα Ταμπάκη, Ουρανία Πολυκανδριώτη (επιμ.), *Ελληνικότητα και ετερότητα: Πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις και “εθνικός χαρακτήρας” στον 19ο αιώνα*, Πρακτικά Συμποσίου, ΕΚΠΑ/Τμήμα Θεατρικών Σπουδών-ΕΙΕ/ΠΕ, Αθήνα 2016, τ. Α΄, σ. 231-244.
29. «Εργοβιογραφικά για τον Γ. Παυλόπουλο», στο Γιώργης Παυλόπουλος, *Ποιήματα 1943-2008*, Κίχλη, Αθήνα 2017, σ. 281-285 [σε προγενέστερη μορφή: «Για τον Γιώργη Παυλόπουλο: Εργοβιογραφικά και άλλα», *Οροπέδιο*, τχ. 9 (Καλοκαίρι 2010), σ. 239-243].
30. «“... κι οι νεκροί σ’ ένα ποίημα”. Μορφές, φωνές και μνήμες νεκρών στην ποίηση του Γιώργη Παυλόπουλου», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 25-27 Μαΐου 2018.
31. «“Περί Ιστορίας εν τη Ποιήσει”. Σχόλια στο έργο του Ιωάννη και του Σπυρίδωνα Ζαμπέλιου», στο Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, *Πρακτικά ΚΒ΄ Συμποσίου: Λογοτεχνία και Λογοτέχνες της Λευκάδας 19ος-20ός αι., Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Γιορτές Λόγου και Τέχνης, Λευκάδα, 9-10 Αυγούστου 2017*, Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, Αθήνα 2018, σ. 37-50.
32. «Ένας παλαιός ελληνικός κόσμος από την σκοπιά του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου», στο Θεοδόσης Πυλαρινός (επιμ.), *Το κριτικό έργο του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου. Επιστημονικό Συνέδριο που συνδιοργανώθηκε από τη Σχολή Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, το Ίδρυμα Κωστή Παλαμά και τους Φίλους του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», στις 17-18 Φεβρουαρίου 2017, στην Κεντρική Αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού*, Εκδόσεις της Σχολής Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, Αθήνα 2018, σ. 95-101.
33. «Ο δραστικός παράγων: το αναγνωστικό κοινό», *The Book’s Journal*, τχ. 95 (Ιανουάριος 2019), σ. 50-51.
34. «Σχόλια στη σπουδή “Σάντα Μαρία” του Δημήτρη Χατζή», στο Θανάσης Αγάθος, Λητώ Ιωακειμίδου, Γιάννης Ξούριας (επιμ.), *Θέματα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα. Τιμητικός τόμος για την Έρη Σταυροπούλου*, Gutenberg, Αθήνα 2020, σ. 291-305.
35. «Το ερωτογράφημα ενός άσωτου λιμπερτίνου. Η Κρίσις του Πάριδος του Δημήτριου Γουζέλη», στο *Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου. Μνήμη Στυλιανού Αλεξίου και Μάρθας Αποσκίτη. Διασταυρώσεις και συνομιλίες με το έργο του Στυλιανού Αλεξίου. Ζητήματα Ελληνικής Φιλολογίας και Ανθρωπιστικών Επιστημών*, Επιμέλεια Στέλλα Σπ. Χελιδώνη, Ξάνθη, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Εκδόσεις Σπανίδης, 2021.
36. «Ο Ιούδας-Οιδίπους στις διδαχές του αγίου Κοσμά του Αιτωλού», στο Αντιγόνη Βλαβιανού, Λητώ Ιωακειμίδου, Άννα Κατσιγιάννη, *Μύθος/Μύθοι στη Λογοτεχνία. Μνήμη Ζαχαρία Ι. Σιαφλέκη, Ζ΄ Διεθνές Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας 13-16 Μαΐου 2021*, Αθήνα, ΕΑΠ, 2023, σ. 449-458.

37. «“Αυτή η φλόγα της καρδιάς” από τον Ερωτόκριτο στα φαναριώτικα στιχουργήματα και τραγούδια», στο Στέφανος Κακλαμάνης (επιμ.), *«Η φύση των πραγμάτων»: Από τη γένεση στη διάχυση και την πρόσληψη του Ερωτόκριτου*, Σητεία, Στέγη Βιτσέντζος Κορνάρος, 2023, σ. 267-294.
38. «Λίγα λόγια για τη βιβλιοθήκη και τις αναγνώσεις του Κωστή Παλαμά», στο Γεράσιμος Ζώρας (επιμ.), *Ο Κωστής Παλαμάς στη βιβλιοθήκη της Φιλοσοφικής Σχολής. Τρεις ημερίδες με αφορμή τα 80 χρόνια από τον θάνατό του*, Χαιρετισμός Αχιλλέας Γ. Χαλδαιάκης, Πρόλογος Κωνσταντίνος Γ. Κασίνης, Αθήνα, Ηρόδοτος, 2024, σ. 207-215.
39. «Η “νέα λύρα”. Επισημάνσεις στο ποιητικό έργο του Γιάννη Βηλαρά», *Θέματα Λογοτεχνίας*, τχ. 70 (2024), σ. 43-51.
40. «Ένα έργο υπό (διαρκή) κατασκευή. Για τον Παπατρέχα του Κοραή», *Παλίμψηστον*, τχ. 42 (2025), σ. 111-135.